

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. VII. Aliquam bonam & sanctam esse tristitiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

guitur, ut ignis aliqua scintilla in profundum aqua repletum lacum cadens. Addit S. Augustinus, quod ut mel non solum in se dulce est, sed & insipida quæque quibus miscetur, dulcia reddit; sic & bona conscientia non solum per se læta & dulcis est, sed & labores exhilarat & dulces & lapidos reddit, secundum illud Prophetæ: *Iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa, desiderabilia super aurum & lapidem preciosum multum & dulciora super mel & faenum.* Per Domini iudicia, mandata eius & legis obseruationem intelligit, quæ non solum in se dulcia sunt, sed & omnes vitæ molestias dulces faciunt.

Refert Ecclesiastica historia, fidei & religionis persecutores nouum & insolitum quid inuentasse, nec reperire est aliquos præteritis temporibus idem excogitasse, estque huiusmodi, quod quicumque vocati, vel tormentis excruciatifidem negassent, in carcerem cum sanctis martyribus coniciebantur, ut vero eorum pena omni consolatione careret; non ibi detinebantur ut paulo ante de Christianismo accusati, sed ut homicidæ & malefactores. Notaturque ibi discrimen, etiam quantum ad exteriores gestus & oculos utrorumque; quia sancti Martyres ad tribunalia & tormenta læti properabant, & diuini nescio quid in vultibus eorum elucebat, & vinculis ut monilibus exornabantur, & ex carceris graueolentia Christo & Angelis suauissime olentes apparebant, quasi non in carceribus sed odoriferis hortis detenti fuissent. Alteri vero mœsti, capitibus demissis horribiles visu, & omni deformitate deformiores exibant. Hos propria conscientia sæuius vexabat & excruciebat, quam compedes vincula, cathenæ & carceris factor: illis vero bona conscientia, & quietis & gloriæ spes dolores mitigabat, & recreabat: quod etiam boni plerumque experiuntur. Tanta enim est bonæ conscientia lætitia, ut frequenter bonus se tristem & excruciatum reperiens, ut omnem in partem oculos dirigens nihil reperiatur, quod eum solari queat; sed il-

Rodriguez exercit. pars 2.

los intus reflectens, & conscientia pacem & testimonium intuens, se consolatur & erigit: nouit enim omnia reliqua, qua etiam cumque ratione cadant, nihil ad negocium, nisi solum hoc, facere. Ex hoc res magnæ consolationis eruitur, & est eiusmodi, si bona conscientia, & Deo gratum esse, causa sit, ob quam quis lætus sit; eandem hunc spirituales lætitiæ, signum euidentis & magnum indicium esse, aliquem bonam habere conscientiam & Deo placere, & in eius gratia & amicitia versari: ex affectu enim causa noscitur. Quod ideo recte S. Bonauentura annotauit, dum inquit: *Maximam inhabitanti gratia signum, est spiritualis lætitia. Lux orta est iusto, & redit corde lætitia. Impii autem in tenebris ambulant, & in obscuritate & tristitia. Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognouerunt.* Hæcque ideo vel præcipua causa erat, cur S. Franciscus in religiosis suis hanc spirituales lætitiæ videri exoptaret, quod signo esset, Deum in illis habitare, & in eius gratia & amicitia versari. *Fruitus autem spiritus est gaudium, dicit S. Paulus. Spiritualis hæc lætitia, quæ prouenit & nascitur, ut ex fonte, ex cordis puritate & vitæ munditia, fructus est sanctus Spiritus, & signum, quod ibi habitet. Tantoq; gaudio afficiebatur sanctus Franciscus, dum hanc in religiosis suis lætitiæ videbat, ut diceret, si subinde contingat me à diabolo aecidia & spiritus mœstia tentari, adspicio fratrum meorum & sociorum hilaritatem, & statim eorum visa lætitiæ, tentatione liberor, quasi Angelos viderem. Videre seruorum Dei lætitiæ, qui in eius gratia & amicitia sunt, est quasi Angelos in mundo cer- nere, secundum illud S. Scripturæ. *Vidi te quasi Angelum Dei. Et bonus es tu in oculis meis, sicut Angelus Dei.**

CAPVT VII.

Aliquam bonam & sanctam esse tristitiam.

DEI T quis: Ergone semper lætandum nobis est? Nunquamne tristandum

Ex bona conscientia nascitur: ex lætitia bona conscientia.

Bonauent. in spec. discip. p. 1. c. 3. P. sal. 96. 12. P. sal. 61. 5.

P. sal. 13. 3. 1. p. 1. 1. c. 26. Chron.

S. Franciscus desiderium.

Ad Gal. 5. 22

Seruorum Dei lætitiæ videre, est, quasi Angelos videre. Esther 15. 16. 1. Reg. 29. 9.

cc dum

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Basil in reg.
brevib. 192.
& 194.

Matth. 5. 5.
Leo Papa.
Cassian. l. 9.
de instit. re-
nunt.

Duplex est
tristitia mun-
dana.

S. Apollonius

Psal. 31. II.

Ad Theosal.
4. 12.
Ioan. 11. 35.

1. Ad Cor. 7.
30.

dum annon aliquam inuenire est tristitia bonam? Huic quaestioni responder S. Basilius, aliquam inueniri tristitiam bonam & vtilem. Vna enim octo beatitudinum, quas Christus in Euangelio ponit, Beati, inquit, qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Dicunt S. Basilius & Leo Papa & Cassianus, duo esse tristitiae genera, altera mundana, dum quis ob quidpiam mundanum tristatur, vt de aduersis & laboriosis. Hancque dicant seruorum Dei non esse. De S. Apollonio iu vitis patrum legitur illum ad discipulos ita verba fecisse, quod diceret seruos Dei, qui Deo confidunt, & regnum caelorum sperant, non oportere tristari. Tristatur (aiebat) gentiles & Iudaei & alii infideles, & plangant continue peccatores; iusti vero, qui viua spe aeterna bona expectant, latentur & exultent. *Latamini in Domino Exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde.* Si enim caduca & terrena amantes deorum felici successu gaudent; quanto maior nobis gaudendi & exultandi in Deo & in gloria aeterna, quam speramus, occasio esse debet. Hinc est quod S. Apostolus Paulus non vult nos nimio dolore de amicorum & cognatorum morte affici: *Nolumus autem vos fratres ignorare de dormientibus, vt non contristemini, sicut & ceteri qui spem non habent.* Non absolute dicit, ne tristemur, aliquem enim de hoc mœrorem ostendere, naturale & non malum est, sed bonum & amoris signum: Quod & Christus seruator noster ipse ostendit, & lachrymatus est in Lazari amici sui morte, vt & adstantes dicerent: *Ecce quomodo amabat eum.* Sed S. Paulus dicit, ne tristemur sicut infideles, qui alteram vitam non sperant, sed vt moderata tristitia sit, nos consolantes breui mutuo nos in caelo visuros; quodq; ille nos praecesserit, illum breui secuturi. Sicut quamuis mundana & huius vitae negocia non possimus non dolere, quia homines sumus; tamen monet in his non perstandum, sed solum obiter illa tangenda esse. Qui sicut dicit Apostolus) quasi non fientes, & qui gaudent, quasi non gaudentes.

Alia tristitia spiritualis & secundum Deum est. Hæc bona, vtilis & seruis Dei conueniens est. Hæc quatuor modis gigni aiunt S. Basilius & Cassianus primo ex peccatis contra Deum commissis, secundum illud S. Pauli Apostoli: *Gaudes peccatores non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad poenitentiam, contristati enim estis secundum Deum: quæ enim secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur.* Quod quis peccata sua plangat, tristetur & doleat se Deum offendisse, hæc bona & secundum Deum tristitia est. Adfert S. Chrysostomus suo ingenio diuinam rationem. Nullum in mundo damnatum, dolore, mœrore vel tristitia reparatur, nisi solum id, quod ex peccato incursum est; ideoq; in nulla alia re bene impeditur dolor & tristitia, nisi in hac. Omnia enim reliqua non solum non mœrore & tristitia reparantur, sed potius eo augentur & crescunt: damnatum vero peccati, tristitia & dolore restauratur; ideoque nobis plangendum est.

Secundo tristitia hæc ex aliorum peccatis nascitur, quod videmus Deum offensum & spretum, & legem eius violatam. Hæc & bona tristitia est; quo ex Dei amore, & diuinæ gloriæ & salutis animarum zelo proficiscatur. Hincq; videre est sanctos illos Prophetas & magnos Dei amicos debilitatos & consumptos dolore & tristitia, dum peccata & offensiones contra diuinam eius Maiestatem aduertent, quibus ipsi remedium adferre non poterant: *Defectio tenuit me, pro peccatoribus dereliquentibus legem tuam.* Tātus erat defectus, quæ ob hæc causam sentiebat Propheta Dauid, vt animi dolor corpus debilitaret, & sanguinem inficeret. *Tabescere fecit zelus meus, quia oblitus sum verba tua inimici mei. Et vidi prauaricantes, & tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt.* Sanguis in corpore putrescebat, dum videret iniurias & transgressiones contra Deum factas. Et Propheta Ieremias huiusmodi & similibus plantibus gemitibusque scater. Hanc tristitiam dicit nos valde decere, & nobis propriam esse.

nam instituti nostri finis est, vt Dei nomen sanctificetur & glorificetur ab vniuerso mundo, & ideo dolorum nostrorum maximus ille merito esse deberet, ne id, sed contrarium accideret.

Tertia tristitia hæc ex perfectionis desiderio nasci potest quod in eo consistit, vt tanta teneamur cupiditate in perfectione progrediendi, vt semper suspiramus & ploremus, quod meliores non sumus & perfectiores, secundum quod Christus in Euangelio dicit: *Beati, qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur*; Et Deus desiderium eorum explebit.

Quarto solet & in seruis Dei sancta quedam oriri tristitia ex gloriæ contemplatione & cœlestium illorum bonorum desiderio, quod se ab illis exulare & ea differri videant. Vt filii Israel in exilio suo Babylonico plorabant, dum terræ promissionis recordarentur: *super flumina Babylonis, illic sedimus & fleuimus, dum recordaremur tui Sion*. Desiebat & Prophetæ David huius vitæ exilium: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est*. Illud; Ad te suspiramus gementes & fletus filii Euz in hac lachrymarum valle, suspirium est, quod suauem Dei auribus harmoniam reddit.

Ponit Cassianus signa, vt dignoscatur, quæ bona & secundum Deum, & quæ mala & diaboli tristitia sit. Dicit priorem obedientem, affabilem, humilem, mansuetam, suauem & patientem esse; denique quandoquidem ex Dei amore nascitur; in se omnes S. Spiritus fructus comprehendit, quos S. Apostolus Paulus recenset in huc modum: *Fructus autem spiritus sunt: Caritas, gaudium, pax, longanimitas, bonitas, fides, mansuetudo, continentia*. Tristitia autem mala & diaboli, aspera, impatiens, rancoris, & inutilis amaritudinis plena est, nos ad dissidentiam inclinat & desperationem, & ab omni bono nos separat & sciungit: præterea mala hæc tristitia nullum secum solamen aut lætitiæ fert. Lætitia vero bona & secundum Deum (dicit Cassianus) est quodam modo lata, & secum solatium, robur, & vigorem magnū

ad omne bonū adducit, vt videre est discurrendo per quatuor prædicta tristitiæ genera. Dum enim quis peccata plāgit & vna ex parte tristari videtur, tamen ex altera consolationem magnam sentit. Res ipsa docet quam læti simus, & abunde satisfactum nobis sit, dum exacte & plene peccata nostra desleuimus. Et vnum eorum, ex quibus dignoscitur differentia & prærogatiua magna, quæ est inter spirituales & seruorum Dei vitam, & eorum qui mundo famulantur, in hoc consistit, quod serui Dei maius gaudiū & lætitiā in animo sentiant, peccatis iam deploratis, quam mundani in omnibus delectationibus & deliciis suis. Idque probans S. Augustinus perpendit, dum ait: si hoc primum sit quorum operum eorum, qui Deo seruire incipiunt, si iustorum plangit, si eorum tristitia, tantum illis delectationem adfert; quid & quantum, (credendum foret, dulcedinis illos experturos, dum Dominus illos in oratione consolabitur, & iubilos illos spirituales impartietur, quos electis impertiri solet) Quid fiet, dum omnes ex eorum oculis lachrymas absterget & siccabit: *Absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: & mors ultra non erit, neq. luctus, neq. clamor, neq. dolor erit ultra*. Si quis ergo alter Ieremias, aliena semper peccata plangit; facile aduertere est, quantam ille in anima dulcedinem delectationem & satisfactionem sibi paret; nam bonorum filiorum indicium est, bonum zelum honoris paterni habere. Quid suauius & iucundius esse potest, quam semper ad perfectionē anhelare & suspirare, & desiderare nos inuicem in cœlesti illa patria videre? Dicit S. Augustinus: *Quid enim pulchrius, quidue dulcius quam inter tenebras huius vitæ multasque amaritudines, diuina dulcedini inhiare, & aterna beatitudini suspirare, illicque teneri mente, ubi vera haberi gaudia certissimum est*.

Et hinc aduertere erit lætitiā, quam in Dei seruis requirimus non vanam esse, nec illam, quæ in risu & ociosis verbis, nec in facetiis, & lepore consistit, nec

huiusmodi, ut quis omnibus obuiis loquatur; hæc enim non seruatorum Dei, sed distractio, libertas, & dissolutio foret. Quod requiritur, est exterior lætitia, quæ ex interiori redundet, secundum illud sapientis: *Cor gaudens exhilarat faciem.* Ut enim spiritus tristitia sic in corpus redundat, ut non solum carnem, sed & ossa consumit & exsiccat: nam *spiritus*

Prov. 15. 13.
Prov. 17. 22.

tristis exsiccat ossa; eodem modo interior lætitia in corpus adeo redundat, ut etiam in vultu appareat. Ideoq; de quibusdam sanctis legitur, in vultu lætitiæ & hilaritatem quandam ita eluxisse, ut lætitiæ & pacem interiorem animæ testaretur. Hæc est illa nobis necessaria lætitiæ.

TRACTA-